

Dansk Botanisk Forenings tur til Korsika
21. – 30. juni 2007

Kolofon

Rapporten er på 52 sider og er redigeret af Peter Wind. Redaktionen er afsluttet 15. januar 2008.

Rapporten kan købes hos Peter Wind, pw@roendesnet.dk. Pris 50 kr.

Billeder på forside:

1. En først vredladen, men siden venlig korsikaner, Morosaglia. Fot. Erik Skov Nielsen 22. juni 2007.
2. Bjergmassiver omkring Lac de Melo i Restonica dalen. Fot. Peter Wind 24. juni 2007.
3. Hotel Santo Pietro di Venaco. Fot. Terkel Arnfred 23. juni 2007.
4. Frokost af lokalt brød og skinke. Fot. Terkel Arnfred 22. juni 2007.
5. Helichrysum frigidum, Asco dalen. Fot. Peter Wind 25. juni 2007.
6. Korsikansk 'vildsvin', Calacuccio. Fot. Terkel Arnfred 28. juni 2007.

Indhold

Deltagerliste	4
Billede af turens deltagere	5
Kort med placering af turens lokaliteter	6
Lokalitetsfortegnelse	7
Indledning	8
Dagbog	9
Sproget på Korsika	30
Korsikas historie	31
Floralister	35

Deltagerliste

Bente Lambertsen
Lergyden 1
Bred
5492 Vissenbjerg

Dorte Kjul
Mågevej 26
9000 Ålborg

Dorthe Kold-Christensen
Primulavej 18
7800 Skive

Emil Sørensen
Kirsebærhaven 8
4000 Roskilde

Erik Skov Nielsen
Lundeskolevej 13
4850 Stubbekøbing

Jon Stene
Ringvej 54
2970 Hørsholm

Jørgen Rytved
Gustav Adolfsvej 9
2800 Lyngby

Karen Sørensen
Kirsebærhaven 8
4000 Roskilde

Kirsten Nielsen
Lundeskolevej 13
4850 Stubbekøbing

Mogens Thornberg
Møllestien 6
2800 Lyngby
45880597

Morten Kold-Christensen
Primulavej 18
7800 Skive

Peter Wind
Moesbakken 19
8410 Rønne

Poul-Erik Møllerup
Refshalevej 26
Bjklø 374
1440 København K
50291806

Rigmor Martens
Skovfogedengen 33B
3300 Frederiksværk

Signe Normann Poulsen
Lynghøjvej 41
8543 Hornslet

Urs Treier
Lynghøjvej 41
8543 Hornslet

Terkel Arnfred
Mågevej 26
9000 Ålborg

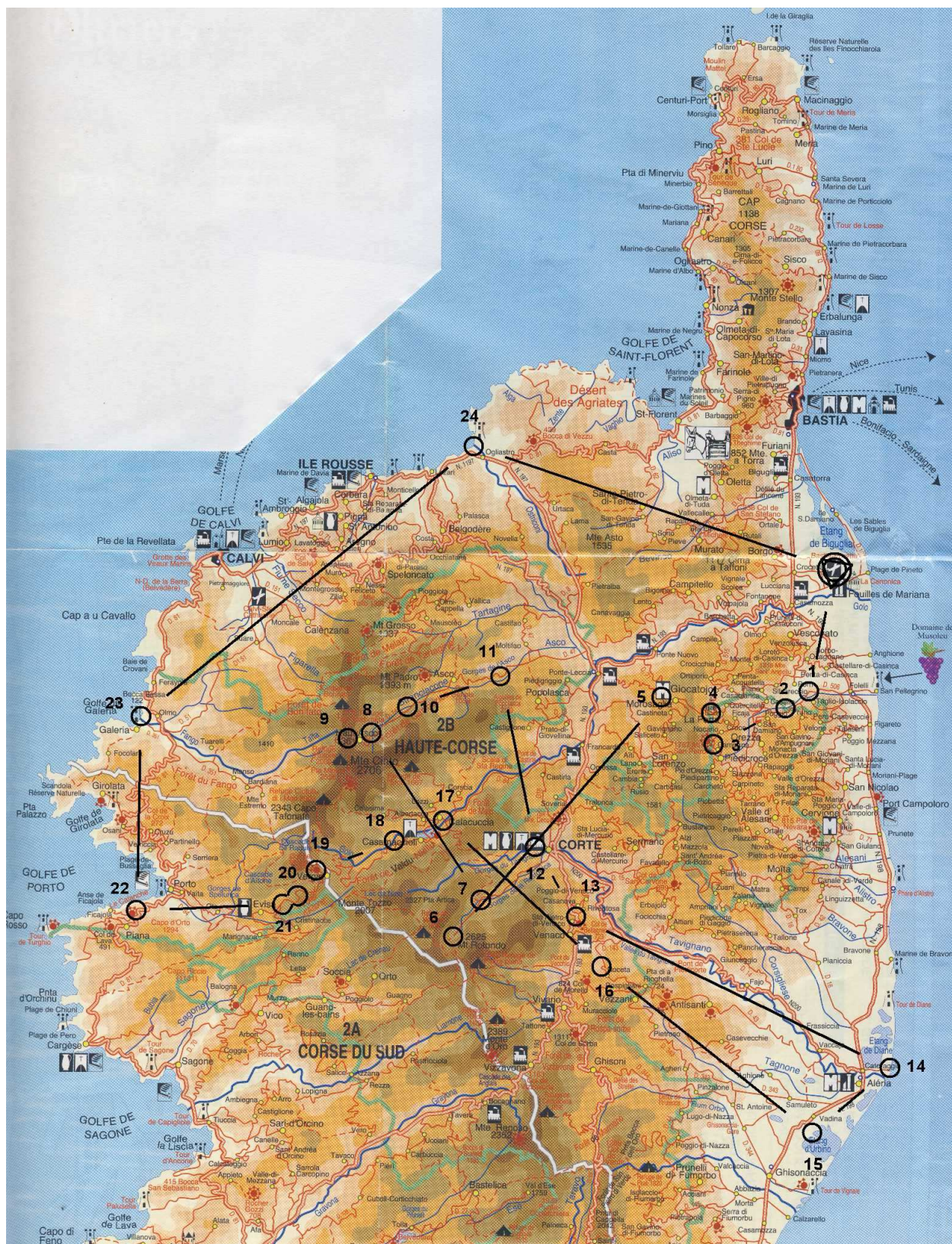
Deltagerne samlet i Corte den 26. juni 2007.

Bagerste række: Mogens Thornberg, Jørgen Rostved, Peter Wind, Dorte Kjøl, Jon Stene, Emil Sørensen, Dorthe Kold-Christensen, Urs Treier.

Midterste række: Poul-Erik Møllerup, Rigmor Martens, Terkel Arnfred, Morten Kold-Christensen.

Forreste række (siddende): Bente Lambertsen, Kirsten Skov Nielsen, Erik Skov Nielsen, Signe Normann Poulsen, Karen Sørensen.

Foto Eriks kamara håndholdt og udløst af en indfødt korsikaner.

Figur 1. Kort over den nordlige halvdel af Korsika med turens 24 lokaliteter, jf. tabel 1. Turens udgangs- og slutpunkt er lufthavnen i Bastia. Korttegning Terkel Arnfred.

Dato	nr.	Lokalitet
22. juni 2007	1	Vejkant ved D 506
	2	Kastanieskov ved D 506
	3	Lige N for Campana
	4	Col de Prato og op mod Monte San Petrone
	5	Tør bjergside V for Morosaglia
23. juni 2007	6	Sø-enden af Restonica-dalen op til Lac de Melo
24. juni 2007	7	Fyrreskov i nedre Restonica-dal
25. juni 2007	8	Fugtig skråning og skov i Asco-dalen
	9	Øvre Asco-dal
	10	Brandlilje-sted i Asco dalen
	11	Tør vejskråning i nedre Asco dal
26. juni 2007	12	Tavignano-dalen V for Corte
	13	Aftentur i Santo-Pietro-di-Venaco
27. juni 2007	14	Østkysten ØNØ for Aleria
	15	Kysten af Etang d'Urbino
	16	Vejkant med udsigt mod Venaco
28. juni 2007	17	Vejkant ved Calacuccia
	18	Fyrreskov med grise
	19	Col de Vergio 1477 m
	20	Små udtørrede vandhuller i klippe
	21	Fyrreskov ved stien til Cascade d'Aitone
	22	Klipper ved E Calanche
29. juni 2007	23	Fangu flodens udløb
	24	Ostriconi-flodens udløb, klitter, strand og klipper

Tabel 1. Liste over de besøgte lokaliteter, der er indtegnet på kortet i figur 1. Udarbejdet af Terkel Arnfred.

Botanisering på bjergskråning ved Morosaglia. Foto Peter Wind 22. juni 2007

Indledning

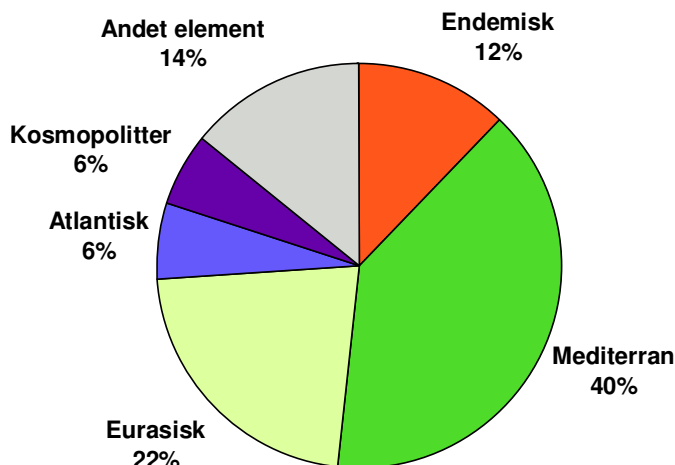
Korsika er med sine 8.748 km² den tredje største ø i Middelhavet, hvor Sardinien og Sicilien er arealmæssigt større. Til gengæld er Korsika den mest bjergrige og rummer samtidig de højeste bjerg blandt Middelhavets øer med 50 bjergtoppe over 2000 m med Monte Cintu på 2.710 m som den højeste.

Vegetationen på Korsika kan inddeles i 5 markante højdezoner. Grænsen mellem de enkelte zoner er afhængig af, om den skal findes på en syd- eller nordvendt side af et bjerg. Den mediterrane zone strækker sig fra havniveau til 700 m og til 1000 m på henholdsvis nord- og sydsider. Næste zone er den supramediterrane, der når 1000 m på nordsider og 1300 m på sydsider. Over denne ligger bjergzonen op til 1600 i nord og 1800 i syd. Den efterfølges af den subalpine og øverst den alpine, der starter i 2100 m på nordsider og 2200 m på sydsider.

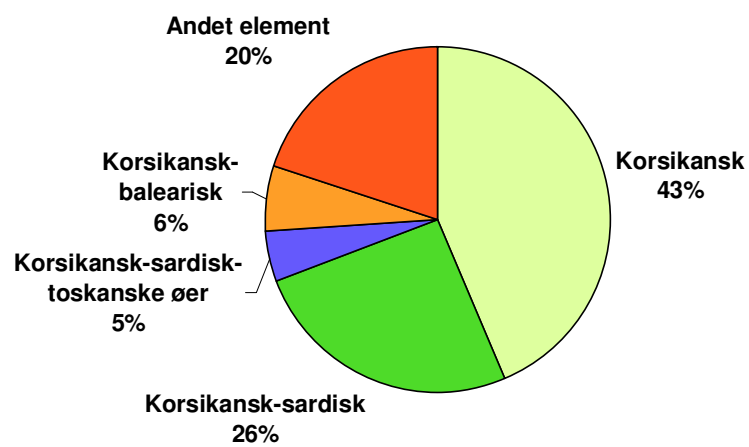
Der er registreret 2.978 taxa (arter, underarter eller lavere niveau) på Korsika. Heraf udgør de naturligt forekommende 2.524, mens de øvrige 454 taxa er introducerede. Floraens biogeografiske sammensætning fremgår af figur 2. De korsikanske endemer udgør over 12 % af den samlede flora. Endemernes plantegeografiske sammenhænge fremgår af figur 3.

På turen blev registreret 402 taxa (arter, underarter eller varieteter). Af disse var 18 taxa endemiske for Korsika alene, mens udbredelsen af 17 andre taxa er fælles med Sardinien. 5 endemiske taxa er fælles med øerne mod øst (bl.a. Capri og Elba), mens 3 er fælles med Balearerne i vest. Endelig er der 12 taxa, der dels forekommer begrænset på fastlandet og/eller på Sicilien (se floralisterne fra side 39).

Figur 2. Den plantegeografiske sammensætning af Korsikas flora

Figur 3. Den plantegeografiske oprindelse af de korsikanske endemer

Pinus nigra ssp. *laricio* på tørre bjergskrånninger under Monte Cintu. Foto Peter Wind 25. juni 2007

Torsdag den 21. juni

Af Peter Wind

15 forventningsfulde DBF'ere mødtes kl. 13.30 i Kastrup for at tage ruteflyet til Paris kl. 15.30. Check-in & security forløb planmæssigt og uden de store kødannelser, så der var god tid til at finde gate A7, hvor flyet ventede. Flyveturen til Charles de Gaulle lufthavnen forløb planmæssigt. Da vi skulle skifte til Orly lufthavnen syd for Paris, skulle vi have vor bagage med os. På forhånd var vi blevet informeret om, at der gik en direkte busforbindelse mellem de to lufthavne, så det var om at købe billet og finde bussens stoppested. Billetten var dyr – 16 €. Bussen gik i følge køreplanen hver ½ time og var selvfølgelig lige kørt, da vi nåede stoppestedet. Så vi måtte vente på den næste.

Der kom adskillige busser til de forskellige stoppesteder, men ak! De kørte alle til destinationer i den centrale Paris. Der gik op til ½ time ud over den planmæssige tid, før bussen til Orly dukkede op. På det tidspunkt var vi ganske mange trippende passagere, for nok havde vi som udgangspunkt 4 timer til flyet til Korsika afgik. Vi skulle snart erfare, hvorfor bussen var forsinket – enorme kødannelser på det parisiske motorvejsnet. Det blev en pinefuld køretur i kamp mod det tikkende ur efterhånden, som afgangstidspunktet kl. 21.15 nærmede sig og bussen fortsat holdt stille!! Mirakuløst nåede vi alligevel frem til Orly med under 1 time til afgang, så nu var det om at finde check-in. Den lå selvfølgelig på 1. sal, mens vi var blevet sat af i ankomsthallen i stueetagen.

Ved check-in var køen til Bastia enorm, og det var som om, at personalet intuitivt var bekendt med Paris' trafikmylder og deraf følgende besvær med at komme frem mellem lufthavnene. Flyet til Bastia var fyldt og kom af sted med en mindre forsinkelse. Tilbage var et problem, nemlig manglende aftensmad. Det blev løst ved at smsse til Signe, der lavede et arrangement med hotel Chez Walter om natmad.

I Bastia lufthavn blev vi modtaget af Signe & Urs, der havde gødet jordbunden for os hos biludlejningsfirmaet. De fornødne papirer til de tre lejede biler blev underskrevet. De ventede på os i det korsikanske tusmørke på den dertil indrettede P-plads. Det er ikke ligetil at finde en lejebil, man ikke kender i nattemørket især, når de har mørke farver og ukendte nummerplader. Bilnøglen bestod af et kort med nogle ujævnheder på, der siden skulle vise sig at have stor betydning for at låse og åbne bilerne. Men det vidste vi ikke på det tidspunkt, for så kunne vi have trykket på åbne knappen og se efter de tre biler, der reagerede. Efter nogen søgen fandt vi de to første, mens den 3. var parkeret i et mørkt hjørne af P-pladsen. Det var 3 spritnye Renault Scenic, der ikke havde kørt mange kilometer. Nu opstod nye

vanskeligheder, idet mange af bilernes funktioner var styret elektronisk. Nøglekortet var 8x5 cm, hvor et tryk på den ene knap udløste dørlåse, så vi kunne stige ind i bilerne. Ved siden af rattet var der en slidse, der passede til nøglekortet. Et tryk på knappen ovenfor startede bilen. Det viste sig sidenhen, at kortet ikke nødvendigvis behøvede at sidde i slidsen for at bilen kunne startes. De lykkedes at få motorerne aktiveret på alle tre biler. Så med bagagen bagi kunne vi køre udi i den korsikanske nat de fire kilometer til Chez Walter. Her blev vi indkvarteret og fik så den længe ventede natmad, idet hotellet havde en vidunderlig kold buffet, hvorfra vi kunne forsyne os.

En detalje var låsningen af bilerne. Det foregik ved to tryk på naboknappen på nøglekortet. Men når vi så trak i en dør, kunne den alligevel åbnes. Forklaringen var, at med nøglekortet i nærheden blev låsemekanismen aktiveret og døren kunne åbnes på ny. Løsningen var to tryk og så forlade bilen. En anden finesse var en fartbegrænsning, der uforvarende kunne udløses ved tryk på en knap på rattet. Det var Peter udsat for, hvorfor han ikke kunne følge med de andre biler, da hans 'døde' ved 52 km i timen. En underlig fornemmelse. Problemet blev løst ved et nærstudium af instruktionsbogen, der selvfølgelig var på Fransk. Godt at Urs taler og læser sproget.

En lang og til tider noget anstrengende rejsedag var til ende, så alle sov godt den nat i de tildelte værelser.

Urs og Peter søger at løse mysteriet om, hvorfor bilen sætter ud ved en bestemt max hastighed.
Foto Terkel Arnfred 22. juni 2007

Fredag den 22. juni

Af Dorthé Kold-Christensen

Vi tilbragte den første nat hos Walter i Casamoza og vågnede friske og fulde af forventning til den kommende dag.

Efter et overdådigt morgenbord med alt, hvad hjertet (og maven) begærede, indtog vi vores faste pladser i de 3 biler, som var lejede til den kommende uge.

De 3 chauffører havde allerede en fornemmelse af, hvordan man drejede både til højre og venstre, og hvordan man bakkede. Selv håndbremsen blev chaufførerne efter kort tid fortrolige med.

Vi startede fortrøstningsfulde mod første stop, som var et supermarked. Her fik vi købt ind til den første frokost. Der var masser af friske grønsager og frisk frugt at vælge imellem, der var lufttørret og røget skinke, pølser og postejer, og der var spændende oste, som smagte bedre end de lugtede.

I følge Asterix og Obelix er Korsika en utrolig smuk ø med en enestående natur med maki, vildsvin og kastanier, vin og ost, ugenentrængeligt krat, vilde bjerge, dunkle skove, skønne strande - og folk, der tar sig TID. Det kunne vi meget tydelig fornemme hos kassedamerne i supermarkederne. Selv om vi utålmodigt stod og trippede i køen ved kassen, havde kassedamen masser af tid til at konversere kunderne.

Vi fik handlet og fortsatte mod Corte, vejen gik gennem kastanieskovene, langs med Golofloden med stejle skrænter op ad til den ene side og ned ad til den anden. Der havde vi det første vejsidestop. Her kiggede vi på de forskellige træarter, bl.a. kastanietræerne, og på forskellige vækster på bjergsiden.

Vi kørte videre mod Campana, hvor Signe og Urs havde fundet et meget smukt område med klipper og sten i forskellige grønne og røde nuancer. Der sås adskillige endemiske arter, bl.a. nelliker og forskellige stenhøjsplanter, og så var der meget bekvemt en fin lille kilde med rent og koldt vand. Det var imponerende at iagttage, hvordan Signe og Urs bevægede sig rundt på de (næsten) lodrette klippevægge. Man undrede sig lidt over, at man måske også havde været så ung og adræt engang, og konstaterede at det var man ikke mere.

Vi bevægede os ind i et stort område, som er udnævnt til nationalpark. Med vores store evne til at prioritere startede vi med at spise vores medbragte mad ved Monte.

Efterfølgende gik vi ind i skoven, der var nogle vækster, som vi som nordeuropæere ikke var helt fortrolige med. Der var en meget særpræget Helleborus med savtakkeblade og hvide blomster og der var de store gamle kastanietræer, som havde en helt fantastisk lys kontrastfarve i de store dunkle skove. Kastanietræerne vokser overalt mellem 500 og 800 m's højde. De blev indført i 1400-tallet af Genovastyret og var af stor betydning for den korsikanske økonomi, idet man fik både brænde og byggemateriale og ikke mindst kastanjenemel fra træerne. Sidstnævnte var en vigtig bestanddel i en fattig korsikaners kost. I dag bruges kastaniemelet mindre, men kan dog stadig købes i supermarkeder og souvenirforretninger.

Senere så det ud som om et regnområde nærmede sig, men regnen blev hængende som en tågedis og slørede udsigten, og forsvandt så heldigvis igen uden at falde ned.

Maki iblandet kastanier på bjergskrånningerne langs rute D506 ved Poggio vest for Folelli. Foto Peter Wind 22. juni 2007.

Længere inde i skoven skiftede vegetationen og blev domineret af fyrretæer, og endnu dybere inde befandt vi os pludselig i en stævningskov af bøgetræer, hvor træerne havde nogle fantastiske groteske former, samtidig imponerende og uhyggelige. Vi kom forbi en lille svinesti lave af genbrugstræ, men svinene var ikke hjemme.

Vi fortsatte vores tur mod Corte, hvor Signe havde fundet endnu et spændende område med fine Endemer. Undervejs mødte vi mange løst gående køer, de så meget tålmodige og fredelige ud, men de ville ikke snakke med fremmede.

Lige før vi var parate til at tage plads i bilerne kom en ældre herre kørende i sin ældre bil. Han talte meget højt og hårdt til os. Det lød som om, han skældte ud. Vi forstod ikke rigtig, hvad han sagde, men heldigvis havde vi tusindkunstneren Urs, som kunne konversere den ældre mand. Manden troede vi var tyskere, men da han fandt ud af, at vi var danskere, hørte vi høj latter og : "Oh danois, oh danois."

Og så skiftede stemningen. Der blev leet og klappet på skuldre og snakket både kropssprog og fransk.

Peter fandt en *bupleurum fruticosum*. Den måtte han absolut have et billede af med hjem til Niels.

Takket være Signes logistiske evner nåede vi frem til Corte i tide, så vi kunne nå at købe bøger, som Signe havde bestilt til os, vi nåede også at få et lille kig på byen og det gamle citadel på toppen af klippen.

Endelig nåede vi frem til "Hotel St.Pierre Venaco", som skulle være vores hjem den næste uges tid.

Vi sluttede dagen med et overdådigt måltid, som selv Obelix ville have klappet i sine små hænder over.

Bupleurum fruticosum. Foto Peter Wind 28. juni 2007.

Lørdag den 23. juni

Af Bente Lambertsen

Op kl. 7.30 efter en nat på et nyt hotel lidt uden for Corte. Ganske udmærket og vejret er upåklageligt: høj sol fra en skyfri blå himmel og fuglesang ad libitum.

Morgenmad kl. otte hos en servitrice, der ikke imponerede ved sin snilde. Hvis nogen bad om brød og andre om kaffe eller te samtidigt, så brød hendes verden sammen, oven i købet var espressomaskinen af en meget støjende type, der kunne tage pippet fra enhver. Det lykkedes dog vist de fleste at få både kaffe/te, brød og marmelade, selv juice kunne fremskaffes. Damen var dog lidt stram i betrækket.

Nå, bilerne blev pakket, og vi vendte næserne mod Casino supermarkedet, hvor der skulle fourageres til både lørdag og søndag. Det er altid spændende, at se hvad der er på hylderne og at beslutte sig for, hvad frokosten skal indeholde. På P-pladsen mødtes vi med Signe og Urs, og dagens tur blev skitseret: Vi skulle ind i Restonica-dalen og vandre op til én måske flere søer oppe i højlandet. Det blev til én!!

Da varehuset var plyndret, sneglede vi os op i bjergene ad mindre veje. Det var ikke altid lige nemt at være chauffør i en uvant bil, og vejene var ikke alle steder lige fladlandsdanskervennlige, så undervejs opad gik kareten i stå for Erik, og den var ikke særlig samarbejdsvillig, da vi prøvede at lokke den videre – men med gode råd fra korsikanere, Urs og diverse andre, lidt bladren i instruktionsbogen m.v. kom vi dog på banen igen, uden at trille baglæns ned ad bjerget, og en oplevelse rigere!

Så nåede vi P-pladsen, hvor bilerne blev dirigeret ind på sirlige rækker. Vandrestøvlerne blev monteret og mad og drikke, ikke mindst, blev stuvent i rygsækkene og så gik det løs: opad – varmt og solrigt, så der blev svedt igennem fra start.

Signe og Urs havde deres hyr med de skøre botanikere, der hele tiden skulle stoppe op og ikke kom fremad. Det gik dog efterhånden op for dem, at vi nok ikke ville komme til at slå nogen langtursrekorder den dag. Men der var jo en herlig subalpin vegetation, som skulle ses, fotograferes og registreres, og det tager jo som bekendt sin tid. Firbenene flintrede rundt på klipperne på og langs vejen, de skulle også beses. Der var også et par Endemiske arter, som skulle have lidt særlig opmærksomhed.

Ruten op gennem dalen var ellers OK - med afmærkninger, der stort set fungerede.

Lac de Melo. Foto Peter Wind 23. juni 2007

Ved frokosttid nåede vi op til søen Lac de Melo i 1711 m's højde o.h. Den er 6,2 ha stor og 15,5 m dyb. Frokosten blev indtaget ved søen med ivrig deltagelse af nysgerrige sorte alpealliker med gule næb og røde fødder – de var meget interesserede i både pølseskiver og ostegnallinger og var helt tydeligt turistvante.

Efter at have kigget på søen og dens omgivelser var der almindelig enighed om, at det var nok for i dag, så nu begyndte nedturen – den var også varm og drøj. Der var blevet smidt flere sten på stien, mens vi var ved søen, er jeg sikker på.

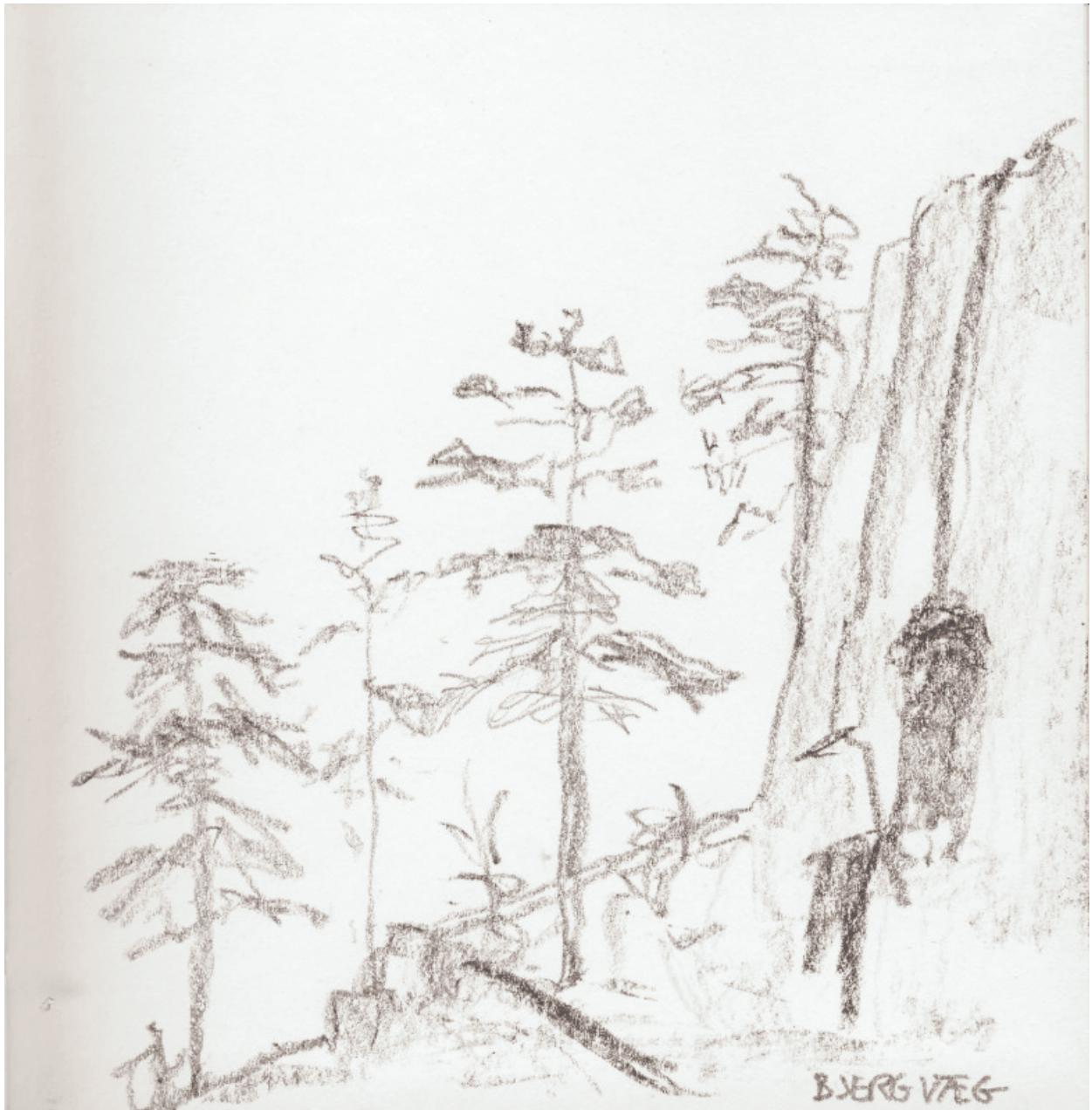
Set undervejs: den første klokke-hest i mit liv.

Nedstigningen blev foretaget i meget spredt uorden, men henad kl. 18 var alle nået tilbage i god behold. Det blev fejret med øl, Corsica-cola, kaffe og kage, der var heldigvis lagt en biks strategisk ved stiens start/slut.

Undervejs hjemad blev der spottet en Rød Skovlilje, den trak gevaldigt og fortjente at blive opsøgt senere.

Signe og Urs var nødt til at afreagere med en prof-klatring i starten af dalen, så vi skiltes.

Hjemme på hotellet var der lige tid til en tur under bruseren inden dineren på terrassen: Urtesuppe med lidt kød, korsikansk sammenkogt ret med kartoffelmos og dessert: karamelbudding. Et par glas rødvin fuldendte billedet. Der blev set billeder fra dagens tur og kl. 23 gik jeg i seng med Asterix ("på Korsika" - forstås) men nåede ikke ret langt, inden brikkerne gled i.

Bjergvæg og korsikansk fyr i Restonica Dalen. Tegning Dorte Kjul 24 juni 2007

Søndag d. 24. juni

Af Dorte Kjul og Terkel Arnfred

Om morgenen lød der timeslag kl. 6 to gange, to halvtimeslag og efter en time igen to gange 7 slag efterfulgt af ringning (en senere morgen var Dorte og jeg oppe ved Santo-Pietro-kirken kl. 7 i håb om at der var messe og hørte tårnuret slå 7 to gange. Der var ingen i kirken og ingen opslag).

Da det var søndag kørte vi ikke til butikken, men Signe og Urs kom her kl. 9. De havde oprindelig aftalt med Laetitia Hugot, som leder botanik-afdelingen af nationalpark-forvaltningen i Corte, at hun skulle komme og gå rundt med os i området omkring vores hotel i Santo-Pietro-di Venaco, hvor der er flere anlagte naturstier. Men hun kunne ikke komme alligevel.

På hjemvejen aftenen før havde man fra bilen set et par eksemplarer af Rød Skovlilje, og bedstefar Morten var meget opsat på at se nærmere på dem. Så det blev til at vi skulle gå en tur i fyrreskoven i Restonica-dalen og ad en afmærket sti til venstre op mod højfjeldet. Vejen ind i dalen var smal, mange steder med en stejl klippevæg til den ene side og næsten lodret ned til en rislende flod med små badebassiner på den anden, og intet autoværn. Vi satte bilerne på en P-plads ca. 7 km oppe i dalen (ca. 900 moh.), lidt nedenfor et traktørsted, hvor vi aftalte at mødes kl. 17. Herfra var der en km eller så op ad asfaltvejen til stien. Der var en del at se på undervejs, bl. a. den lysegule 'Lot' Halefrø (*Urospermum dalechampii*), som vi havde set fra bilen, og det ene smukke stenbed efter det andet, og inde i en fugtig skygget hulning en grøn flade af den lille Endem *Arenaria balearica*. Over Pont de Frassetta og siden ad Pont de Tragone over på den anden side af elven og forbi det sted, hvor Morten havde besvær med at starte bilen i går. Efter Pont de Timozzo gik vores sti op til venstre op gennem fyrreskoven, forbi et billede af St. Roch (som kurerer sygdom) med blomster og lys omkring, og en nydeligt udsprungen Rød Skovlilje.

Morten og andre var ilet op ad vejen til de omtalte skovliljer og vi så ham først igen på traktørstedet. Da havde han en flot plukket Rød Skovlilje. Han sagde, at han havde grebet vildt om sig, fordi han var ved glide ned, da han havde været oppe at beundre den, og så var den i hans hånd da han kom ned!

Vi (Dorte, Terkel, Emil, Karen, Peter, Signe og Urs) spiste frokost ved bækken i sidedalen kort efter at vi var drejet fra asfaltvejen. Bente kom senere. Videre op ad en stejl stenet skovvej, et stykke oppe holdt en firehjulstrækker. Vegetationen var nøjsom, men dog med mange overraskelser undervejs. Der var skovvej endnu et stykke op, og siden god sti. På mange af fyrretræerne var der brandspor, nogle af

de rigtig store og gamle var brændt hule men havde endnu liv i toppen. Vi fik siden i traktørstedet at vide at det brændte d. 17. august 2000, og elven efter branden havde været spærret af væltede træer; da det siden flommede blev broerne ødelagt, så vejen var lukket et år.

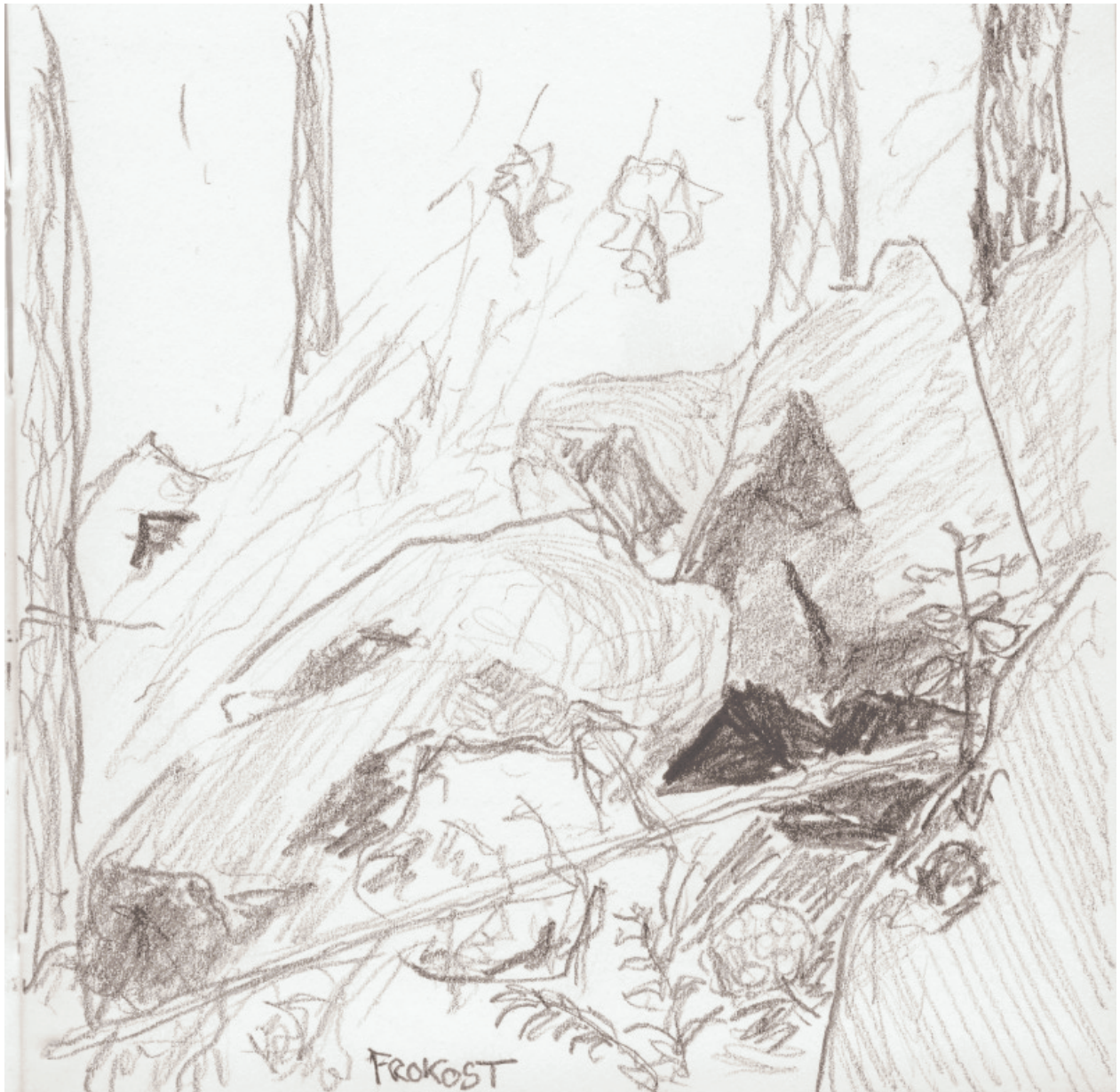

Limodorum abortivum. Foto Peter Wind 24. juni 2007.

Der var flere skovliljer og pænt udsprungne *Limodorum abortivum*. Skoven tyndede ud, vi mødte Rigmor, Jørgen, Kirsten og Erik på vej ned, Bente gik med dem. Vi andre fortsatte forbi en sti ind til sæteren Bergerie de Timozzu - hvortil der var et skilt om at de solgte ost - og op til pashøjden med udsigt ned i en meget dyb og stejl slugt (vi var ca. 1570 m, 2,2 km i luflinie fra P-pladsen). Efter en pause gik vi ned, og nogle af os gik til sæteren og købte oste. Vi så et par køer i den lidt frodige omegn af sæteren, så det var nok "kun" ko-ost, men den viste sig siden at være stærk og god. Der var vist også traktørsted, men det havde vi ikke tid til at udnytte.

Da Dorte og jeg kom kl. 17 havde traktørstedet i dalen havde endnu jordbærtærte tilbage, til Jon som kom sidst var der kun kastaniekage, som han sagde også var god.

Det var sol og ret varmt. Vi var hjemme på hotellet ca. kl. 18.

Frokost i Restonica Dalen. Tegning Dorte Kjul 24. juni 2007

Mandag den 25. juni

Af Rigmor Martens og Jørgen Rytved

Strålende sol fra morgenstunden. Der var en kølig friskhed i luften, men det blev hurtigt meget varmt.

Kirsten var utilpas, så Kirsten og Erik blev hjemme, og Bente trådte til som reservechauffør for Erik.

Vi skulle mod Monte Cinto, Korsikas højeste bjerg, 2706 m. Vi kunne køre ret langt op i dalen, Gorges de l'Asco, mod Monte Cinto. Vejen lå som en hylde på bjergsiderne; autoværn på øen er nærmest ikke eksisterende. Første botanikstop var på en vigeplads med en klippevæg, hvor der silende vand nedover. Væggen var tæt bevokset med vibefedt og benbræk. De lokale botanikere havde bedt os om ikke at gå op i skoven ovenover. Der voksede nogle orchidéer, de gerne ville skåne. Det gjorde vi så, idet Morten passede meget på, da han fandt dem.

Vi endte på en ret stor parkeringsplads og vandrede herfra gennem fyrreskov op mod Monte Cinto. Det var let at gå på stien, for der var ikke megen stigning. Stien og bjergsiden, der gik ret stejlt ned, var nærmest en stor bunke skærver. ”I sten står urt og busk i skjul” som bekendt, derfor opdagede vi ikke med det samme silken, der voksede på den korsikanske visse, men den var overalt og i fuld blomst mange steder.

Efter frokost under fyrretræer ved et vandfald delte vi os i to hold. Det ene gik tilbage mod parkeringspladsen, og det andet ville højere op for at nå det subalpine terræn. Drikkeflaskerne blev fyldt og atter gik det opad. Monte Cinto stod klart mod den blå himmel med sne i sprækker nær toppen. Turen op mod toppen var meget smuk. Vi skulle krydse floden på en lille bro uden gelænder. Broen manglede selvfølgelig det midterste bræt, og det ved siden af var ved at mørne, lige efter bogen, når man har højdeskræk. Men efter nogen kravlen opad vendte alle om, da det blæste meget på bjergsiden.

Tilbage ved bilerne smagte øllerne og isene godt.

Det blev besluttet at lave et honningstop på vejen hjem i en lille by og gøre holdt ved nogle brand-liljer, der stod i fuld blomst på en klippehylde. Urs, det hjælpsomme menneske, tilbød at tage fotos for folk, da ikke alle kunne kravle op til liljerne. På vej ned demonstrerede han sin klatreteknik ved at smide sine sandaler ned og gribe for sig med storetæerne. Det så meget teknisk ud, selvom

Lilium bulbiferum. Foto Peter Wind 25. juni 2007.

Signe havde fortalt os, at kvinder bruger teknik, når de klatrer i bjergene, mens mænd bruger deres kræfter.

Bad, 3 retters middag med vin afsluttede en dejlig dag.

Casino supermarked. Foto Terkel Arnfred 25 juni

Tirsdag d. 26. juni

Af Emil og Karen Sørensen

Det er Signes fødselsdag (28 år). Vi indleder med besøg i Casino. Derefter synges fødselsdagssang. Og råbes hurra og de to indkøbte jordbærtærter overrækkes.

Ekskursionen går til Tavignana-dalen (makiområde). Fra parkeringspladsen følger vi den gamle æselsti. Det foregår i et meget roligt tempo, da der ikke er langt imellem de botaniske fund, og den nyindkøbte flora skal i hvert fald bruges.

Det meget varme vejr brydes af nogle korte regnbyger. Væden fordamper dog hurtigt i den ret kraftige blæst, alligevel forsøger flere at iføre sig regnfrakker. Nogle holder endda paraply for de florastuderende. Urs er ikke med i dag, han har bilen til reparation i Bastia.

Som sagt mange fund bl.a. korsikansk cypresurt, tornsvøb, gul hør, fugleklo-kællingetand og mange med kun latinske navne. Mange cistus, desværre afblomstrede.

Udover planter så vi en glente, mange firben og en lille skildpadde. Senere fortalte Urs, at den var vildtlevende her. Lever af frugt og grønt. Den hedder Hermann. Dens værste fjende er ildebrand.

Frokost ved en lille bæk, også lidt regn her. De gamle gik hjem, andre fortsatte til en lille sø, hvor man kunne bade. Det forlød, at Jørgen og Signe var i vandet.

Efter hjemkomsten gik mange til en lille skov med mange skovhullæber (ikke den almindelige). De var spottet dagen før af Erik og Kirsten.

Sidste gøremål denne dag: Morten lufter sin orkidé.

Onsdag den 27. juni

Af Kirsten og Erik Skov Nielsen

Dagens morgenmad sluttede med et ordentligt brag, da hotellets hoveddør smækkede i. Det var optakten til en dag med pludselige, voldsomme vindstød, og derfor blev turen op i bjergene aflyst.

I stedet kørte vi til østkysten omkring Aleria.

Det var i Aleria, at Asterix og Obelix hjalp Minamandavarfrakertemix og de øvrige korsikanere i kampen mod romerne.

Vejen var ret ny og god og fulgte et rivende vandløb, floden Tavignano. På en smal bro over floden var vejen fyldt med en busfuld fotograferende turister.

Vejen førte ned i lavlandet, og først så vi hømarker, og kort efter fulgte vinmarker, fersken- og pæretræer med vandingsanlæg. Senere fulgte majs- og kornmarker. De første kornmarker med vinterbyg var høstet. Fra bilen så vi både rød og sort glente. Et skilt med: "Bier vom fass" fortalte, at vi var i turistområde.

Første stop var ved en badestrand lige nord for floden Tavignanos udmunding. Der var adgang til stranden via en delvis nedstyrtet 2-3 m høj skrænt. Vi passerede skiltet: "Danger" i fin stil. Det var ikke til at komme rigtig ind i land her pga. sommerhusområde. Her var meget høj cikadesang. Vi kunne se et par øer i det fjerne, og diskuterede om den ene var Elba, men det må have været Montecristo og Pianosa.

Næste stop var ned ad en markvej på en vingård. Sydsiden af lagunen skulle indeholde interessant flora, men vi fandt kun affald. Der var østers- og muslinge-havbrug i lagunen, med navnet: Étang de Diane.

Vi kørte videre sydpå og hold frokost på en odde ude i en ny saltlagune, Étang d'Urbino.

Ved denne lagune sås rød glente, silkehejre, stylteløber og tårnfalk foruden frøkvækken og fiskesmut.

Kørte bilerne videre til restaurant og fiskeleje. Vi ville længere ud ad odden, men det var umuligt. Halvdelen blev på restauranten med en kold øl, mens resten gik fra bilerne til nordsiden af odden og tilbage næsten til, hvor vi var ved forrige stop. Her var nogle 2-3 meter høje ler/kridt formationer i vandkanten.

På marken bag os kørte en landmand med traktor og slåmaskine og slog en brakmark.

Étang de Diane. Foto Peter Wind 27. juni 2007

Vi sluttede hurtigt her og gik tilbage til de andre og en øl.

Hjemad gik først ad en meget lige vej gennem landbrugsland, og derefter ad en meget snoet bjergvej med solen i øjnene, så det var svært at se, om der var en bil eller et skarpt sving inde i skyggen, men vi nåede fint hjem.

Karen, Emil og Jon var ikke med på dagens tur, men var blevet i Corte og så på byen og museum og tog toget hjem. På museet var en ny udstilling om Pascal Paoli i anledningen af 200-året for hans død. Paoli er nationalhelt på Korsika og kaldes Fædrelandets fader.

Inden aftensmad havde vi besøg af Laetitia Hugot og Francois fra Korsikas nationalparker.

Francois fortalte først. 33 % af Korsika ligger i nationalpark. De første blev vedtaget i 1933. 1/3 del ligger ved kyst og 2/3 inde i landet med de 5 højeste bjerge. Francois er blandt andet med til at planlægge vandrestier i nationalparkerne.

Han har været også med til at få genudsat kronhjort. Det er en speciel lille underart, som findes på Sardinien og Korsika. De blev genudsat i 1982, og der er nu omkring 300 kronbjørge. Der findes også fiskeørne, ørne og gribbe. Fiskeørn fra Korsika er blevet reetableret i Toscana.

15 naturformidlerne underviser i skolerne.

Herefter fortalte Laetitia, som er den botaniske direktør for Nationalparkerne. Der er godt 2500 plantearter på Korsika. 125 arter kun på Korsika (5 %) og 12 % kun her og på omgivende øer.

182 fredede arter på Korsika

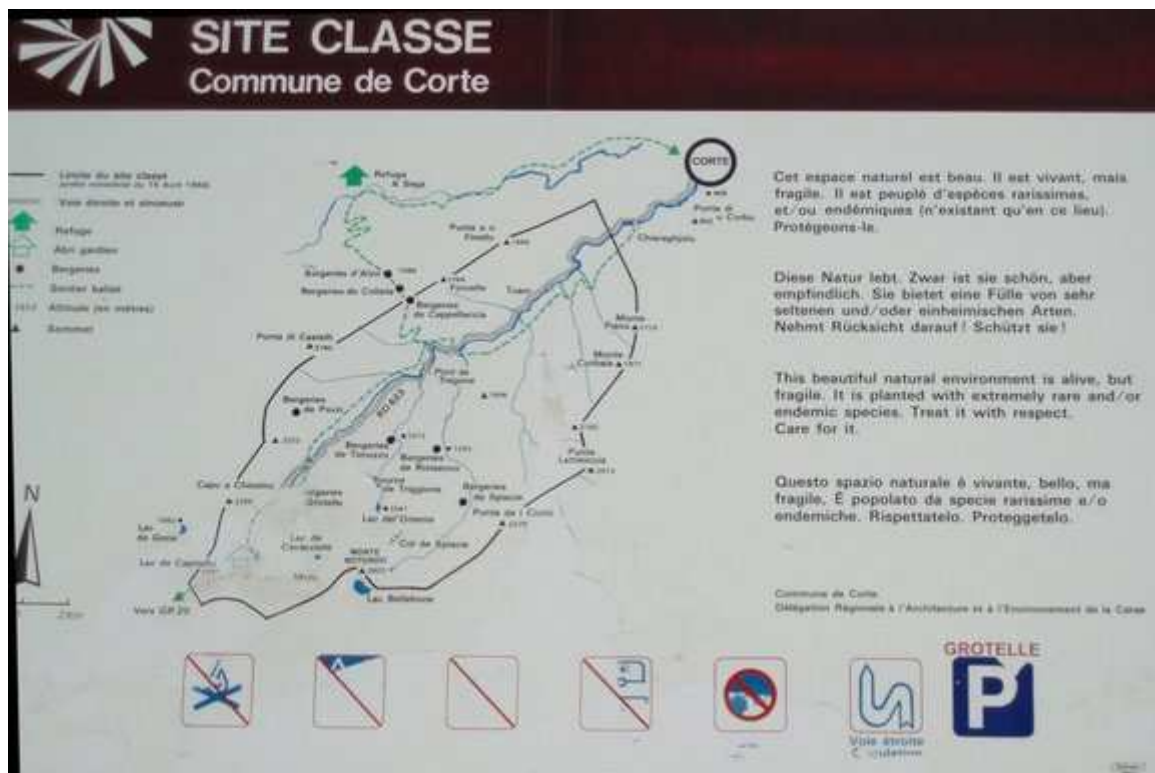
20 truede arter

17 arter på Korsika på EU's habitatdirektiv.

6 arter i Danmark på samme direktiv.

Under foredraget manglede hun en pegepind. Urs hentede hurtigt en kost, skruede børsten og gav hende kosterkaftet. Heldigvis var det et par dage efter St. Hans, og da hun var en sød pige, blev hun her.

Hun fortalte om det øvrige arbejde i nationalparkerne og svarede på spørgsmål, indtil det var tid til aftenmaden.

En dag i Corte

Af Jon Stene

Onsdag den 27. juni valgte en lille gruppe bestående af Karen og Emil Sørensen og Jon Stene at besøge byen Corte i stedet for at deltage i dagens ekskursionsprogram. På museet i Corte var der lige åbnet en stor specialudstilling i anledning af 200 året for nationalhelten Pasquale de Paolis død i 1807. Denne udstilling ønskede Jon at besøge og Karen og Emil ville også gerne komme med for at se lidt mere af Corte, den gamle, nationale hovedstad og stadig nationalisternes højborg.

Vi forlod resten af deltagerne på parkeringspladsen ved supermarkedet i udkanten af Corte, hvor vi dagligt provianterede. Vi gik direkte til det lokale turistbureau, som lå på fæstningsområdet, og fik kort over byen og en folder, som beskrev et kort vandretur forbi de vigtigste seværdigheder i byen. Denne tur fulgte vi før vi besøgte museet.

Corte er en lille by med kun 6329 indbyggere. Den ligger på et strategisk midtpunkt på øen, der hvor forskellige vigtige færdselsårer krydser hinanden. Den er en gammel fæstningsby, som kryber opover et stejlt bjerg, med selve fæstningen på toppen og med det såkaldte Ørnerede øverst oppe. Nedenunder fæstningen er der bratte klippevægge på flere kanter, så den fremstår som næsten uindtagelig. Man har haft fæstning her helt siden Middelalderen, men de nuværende anlæg skriver sig hovedsageligt fra 1700- og 1800-tallet, dog stammer visse dele tilbage fra 1400-tallet. På grund stærk blæst fik vi desværre ikke lov til at besøge fæstningen.

Corte er en interessant, gammel by med mange smalle og stejle gader og mange interessante bygninger fra 1600- og 1700-tallet. Vi så også det hus, hvor familien Bonaparte havde levet, og hvor Napoleons ældste bror, Joseph, blev født i 1769, og hvor muligvis også Napoleon selv blev født i 1769. Der er monumenter over forskellige helte på byens torve og flere andre mindesmærker.

Korsikas Museum, som holder til i en gammel kaserne på fæstningsområdet, er et regionalt, antropologisk museum, som blev åbnet i 1997. Vi besøgte to specialudstillinger i anledning af 200 året for Pascale de Paolis død, én viet Paoli og én kartografisk udstilling, hvor man viste den historiske udvikling af kortlægningen af Korsika og det omkringliggende Middelhavsområde. Udstillingen om Paoli gav først en kort beskrivelse af Korsikas tidligere historie og Korsikas betydning for Middelhavsområdet, mens hoveddelen drejede sig om oplysningstidens Europa og vekselvirkningen mellem udviklingen på Korsika og det øvrige Europa, etableringen af den korsikanske nation i perioden 1755-69 med

Paoli som den væsentligste drivkraft, Paolis liv i eksil i London, samt hvilken betydning Paoli har spillet som mytisk figur for Korsika i de forløbne 200 år. Udstillingen var fremragende tilrettelagt og meget oplysende.

Et tredje formål med udflugten var at rejse med tog tilbage til vort herberg. Toget kom fra Bastia og gik til Ajaccio. Vi forlod stationen i Corte kl. 17.04 og ankom til Venaco kl. 17.21. Toget mindet om ældre udgaver af de tog vi har haft på privatbanerne i Nordsjælland. Det var temmelig fuldpakket, så det var kun ståpladser til os. Turen var absolut en oplevelse. Jernbanelinjen gik i dalbunden gennem mange tunneller. Hovedvejen og vort herberg lå derimod langt oppe på bjergsiden. Vi fik derfor en længere vandring til fods, først en stejl opstigning op til landsbyen Venaco, som var meget pittoresk, og derefter langs landevejen, hvorfra der var en pragtfuld udsigt over dalen, frem til vort herberge i Sancto Pietro di Venaco.

Corte med fæstningen og ørnereden på klippen i midten. Foto Peter Wind 26. juni 2007

Torsdag den 28. juni

En turistdag med enkelte tilløb til botanisering

Af Jon Stene

Torsdag den 28. juli rejste vi fra vort herberge i landsbyen Sancto Pietro di Venaco syd for byen Corte til Pension Gite Tuarelli i landsbyen Manso i Fangodalen nær vestkysten. Hele dagen gik til transport kun afbrudt af enkelte kortvarige ophold med tilløb til botanisering.

Vi startede kl. 09.40. Ved starten tanket de tre biler op henholdsvis 27, 36 og 42 liter. Vi kørte først 15 km mod nord til Niolodalen, hvori Korsikas største flod Giolo løber. Den munder ud i havet umiddelbart syd for Bastias flyveplads. Vi fulgte Niolodalen mod sydvest. Til at begynde med var dalen nærmest gold, meget trang og med bratte dalsider. Vi passerede et par vandkraftstationer og så et par sætere oppe i højden. Senere åbnede dalen sig et kort stykke før vi kom frem til en stor, opdæmmed sø ved landsbyen og turiststedet Calacuccia på 830 m højde. Her tog vi en pause og betragtede udsigten til Monte Cinto, Korsikas højeste bjerg, 2706 m.

Kort efter søen kørte vi ind i en kastanieskov. Vi passerede et par svinefarmer med mange fritgående, sorte svin i alle størrelser. Efterhånden som vi kom højere op, gik skoven Forêt de Valdu-Niellu, over i fyrreskov med et øget indslag af birk. Undervejs passerede vi en kaserne for fremmedlegionen. Kasernen tjener som basis for soldaternes øvelser i fjeldklatring. På det sidste stykke op til vejens toppunkt, passet Col de Vergio på 1477 m, var vejen meget stejl med mange hårnålesving. På toppen tog vi en pause for at beundre udsigten. Man havde rejst en stor Vergio-statue og et stort trækors på stedet. Her fandtes også et skisportscenter med skilifter.

Fra passet kørte vi vestover langs en stejl nedstigning gennem Forêt d'Aitone, en skov bestående af prægtige, højstammede fyrretræer, som man tidligere anvendte til skibsmaster. Senere kom der indslag af bøg. Hist og her mødte vi køer på vejen. De hørte hjemme på forskellige sætere i nærheden. Et stykke nede i skoven, ikke langt fra nogle vandfald, Les Cascades d'Aitone, indtog vi vor frokost med udsigt til floden Aitone, som løb i en slugt nedenunder. Kun få af deltagerne vandrede dog helt hen til vandfaldene for at beundre dem.

Kort tid efter frokosten nåede vi frem til Evisa, station climatique eller luftkursted, på 830 m. Herefter fik vi en meget stejl nedkørsel med mange hårnålesving i en dyb dal. Vi så enkelte sætere og nedlagte gårde på den stejle dalside på den anden

side af dalen. Hist og her mødte vi geder på vejen. Efter at vi var kommet helt ned til dalbunden og nærmede os havnebyen Porto og bugten Golfe de Porto, drejede vi sydover langs kysten, hvor vejen gik på en bjerghylle med mange hårnålesving langs en stejl kyst bestående af granitklipper. Kyststriben hed Les Calanche og er karakteriseret som en trestjerners turistattraktion. Der var meget trafik langs vejen. Vi gjorde et ophold undervejs og kikkede på interessante klippeformationer og planter. Et stykke før Piana vendte vi om og kørte tilbage mod Porto og videre nordover langs kysten. Vejen var relativt smal med mange kurver og tæt trafik. På bjergsiden ovenover vejen voksede der tæt kratskov, maquis-vegetation. Efter en tid nåede vi frem til landsbyen Partinello, hvor vi drejede af og fulgte en vej ned til stranden, Plage de Caspio. Halvdelen af deltagerne botaniserede i maquis-vegetationen, resten fandt et traktørsted nede på stranden.

Kort tid efter kl. 17.00 tog vi fat på vor sidste etape. Efter nogen tid nåede vi frem til en bjergovergang, passet Col de Palmarella på 408 m, hvor vi stoppede og beundrede udsigten. Herfra havde vi en stejl nedkørsel med mange kurver ned til Fangodalen, hvor vi drejede langs øst opover langs floden Fango til vort herberge i landsbyen Manso, hvortil vi ankom kl. 18.45.

Dette var et herberge af lavere standard, end vi plejer at have. Til rådighed fandtes der kun to rum, ét for kvinder og ét for mænd. Det manglede sæbe, håndklæder, pudebetræk og dynebetræk eller lagen for tæppet. Herberget havde også meget rigide regler for ankomst og spisetider og tidspunkter for betalinger for drikkevarer. Fem af deltagerne ønskede ikke at tage til takke med dette sted og flyttede over til et hotel, som Signe havde fremtryllet.

Kystlandskabet ved Golfe de Porto. Foto Peter Wind 28. juni 2007

Fredag den 29. juni

Af Peter Wind

Hele selskabet samledes til morgenmad under halvtaget på Gîte de Etape. Efter lidt parlamentaren med tjenerinden lykkedes det at få både kaffe, the og minsanten orangejuice samt langtidsholdbar mælk. I øvrigt var friske baguetter og syltetøj. Vi fik pakket bilerne og kørte tilbage til Galeria, hvor vi kørte ad den alternative indlandsvej, så vi undgik trafikmylderet i Calvi og omegn. I modsætning til de foregående dage var der tale om en relativt ret og jævn vej uden mange andre trafikanter. De få, der var, skulle naturligvis overhale vor kortage. Dem om det. Vi passerede lufthavnen i Calvi, netop som et fly lagde an til landing. Ved kysten drejede vi ind på hovedvej N197 mellem Calvi og resten af øen. Undervejs kørte vi gennem den smukt beliggende by L'île Rousse og nåede frem til dagens lokalitet, nemlig Ostriconi flodens udløb.

Vi fandt et sted at parkere bilerne og havde for os en stor, bred sandstrand foran den meandrende Ostriconi flod og et bagland med tagrørssumpe og klitter omkranset af klippelandskaber. Vi hankede op i frokostpakkerne og begyndte nedstigning ad en snæver, snoet og til tider stejl sti til stranden. Floden havde fri passage til kysten under skråningen, så mange af os måtte tage sko og strømper af og vade over på den anden side. Her fandt vi en solbeskinnet lavning med lidt læ for den friske havbrise. Det var blevet tid til forkost – den sidste frokost sammen på Korsika, så det var med at få spist de sidste rester af de indkøbte madvarer.

Eftermiddagen blev brugt til at botanisere i klitter, flodseng, rørsumpe og fyrrekrat. Det var i forhold til de forrige dage en ganske anden flora, der forekom her med adskillige velkendte arter fra det nordlige Europa.

Tidspunktet var kommet til at tage afsked med Signe og Urs, der skulle med natbåden fra Bastia. Alle var enige om, at begge havde gjort et fortræffeligt arbejde med at få ekskursionen til at hænge sammen. Så fra dagens forfatter skal der på vegne af hele holdet lyde en stor tak til de to for deres uselviske arbejde. Det øvrige hold kørte via Ponte Leccia gennem en smuk, snæver dal til Hotel Chez Walter. Her blev vi indkvarteret og fik aftensmad. Og så var det ellers med at se dyner.

Lørdag d. 30. juni

Af Peter Wind

Turens sidste dag stod i hjemrejsens tegn. Vi forlod Hotel Chez Walter og kørte til lufthavnen, hvor bilerne skulle afleveres. Havde vi besvær med at finde bilerne i mørket på ankomstdagen, var det problemløst at få dem afleveret til biludlejningsfirmaet. De tre Renault Senic havde tjent os godt, og bortset fra et tykt lag vejstøv var de intakte.

Check-in, bagageindlevering og security gik gnidningsfrit. Ombord på flyet, der afgik til tiden kl. 10.45 med ankomst til Orly 12.25. Skulle vi have en gentagelse af udturens mareridtagtige kamp med at nå Orly lufthavnen til tiden gennem trafikmylderet fra Charles de Gaulle lufthavnen? Det var heldigvis ikke tilfældet, da trafikken lørdag var beskeden i forhold udturen. Charles de Gaulle lufthavnen blev nået i god tid, og der blev tid til frokost og en forfriskning. Air France flyet til København fløj til tiden kl. 19.10, så vi nåede Kastrup planmæssigt kl. 21.05. Da vi havde fået vor bagage var det tid til afsked og takke hinanden for en rigtig god tur, inden vi drog til vore respektive dele af landet.

Efterskrift

Signe og Urs havde også en problemfri hjemkørsel dels på landevejene dels med biltoget til Hamburg.

Korsika bumleren, der bestemt ikke egner sig til biltog. Foto Terkel Arnfred 25. juni 2007

Sproget på Korsika

Af Jon Stene

Det lokale sprog på Korsika, korsikansk, er beslægtet med moderne italiensk. Det kan nærmest betragtes som en italiensk dialekt og ligner på mange måder det sprog, som man talte i Toscanien (omfattende bl.a. Pisa og Firenze) i højmiddelalderen, på 1100- og 1200-tallet. Det er nærmest en tidlig udgave af det sprog som de berømte italienske forfattere Dante (1265-1321) og Boccaccio (1313-1375) anvendte. De levede begge i Firenze. At man taler en sådan dialekt, skyldes, at Pisa havde en dominerende indflydelse på Korsika fra omkring år 1000 og frem til omkring år 1300, da Genova fik magten over Korsika. Genovas magt, som formelt varede frem til Frankrigs magtovertagelse i 1769, har kun haft beskeden indflydelse på det lokale sprog. Det nuværende korsikanske sprog indeholder en række ord, udtryk, former og grammatikalske strukturer, som virker forældede, og som for længst er forsvundet fra det italienske sprog. Dette skyldes øens kulturelle isolation gennem lang tid.

Da franskmændene overtog styret over Korsika, blev en intensiv forfranskning igangsat, både i skolevæsenet, kirken og administrationen. Det blev forbudt at tale og skrive korsikansk. I mange sammenhænge blev man straffet, hvis man anvendte sproget. Man kan undre sig over, at korsikansk har overlevet så godt som det har, under mere end 200 års fransk styre.

I den anden halvdel af 1900-tallet blev de franske myndigheder mere åbne overfor betydningen af de forskellige regionale sprog i landet, f.eks. alsacisk og bretonsk, men først i 1974 fik korsikansk status som regionalt sprog, hvilket betyder, at det kan anvendes i skoler, på universitetet, som blev genåbnet i 1981, og i administrationen. Overalt anvendes nu skiltning både på fransk og korsikansk. Man regner med, at ca. 45 % af befolkningen på Korsika benytter sig af korsikansk sprog til dagligt. Man har haft problemer med at enes om en fælles skriftsprogsnorm, fordi hver dal har sine dialektale særegenheder.

Der findes en del litteratur på korsikansk både fra tiden før Frankrig overtog styret og fra moderne tid.

Træk af Korsikas historie

Af Jon Stene

De ældste tider

På Korsika finder man tegn på menneskelig aktivitet helt tilbage til 60 000 år f. Kr. Fast bosættelse begyndte mellem 9000 og 6000 år f. Kr. På grund af beliggenheden midt i Middelhavet blev Korsika i årtusindernes løb angrebet og befolket af mange forskellige folkeslag og magter, specielt langs øens kystområder.

På østkysten grundlagde grækerne byen Alalia (nu Aleria) omkring 565 år f. Kr., derefter lagde folk fra Kartago beslag på forskellige kystområder. Senere fulgte romerne i 231 f. Kr. Erobringen af hele øen fik romerne først gennemført i år 161 f. Kr. efter langvarige kampe med befolkningen i indlandet. Romaniseringen af øens befolkning blev først fuldendt mere end 200 år e. Kr. Samtidig blev befolkningen kristnet.

Italienske staters overherredømme

Efter Romerrigets sammenbrud blev Korsika i folkevandringstiden invaderet af forskellige folkeslag og senere også af de omkringliggende magter. Omkring år 1000 fik pavestolen et vist herredømme over øen, men det blev efter hånden forvaltet fra Pisa. Genova blev mere og mere interesseret i herredømmet. I 1284 besejrede en flåde fra Genova Pisas flåde i et større søslag, og i 1347 kontrollerede Genova hele øen, specielt kystområderne. Dette overherredømme bevarede Genova formelt helt frem til 1769.

Det gik imidlertid ikke lang tid før indlandsbefolkningen gjorde opstand mod myndighederne, og det fortsatte de med, med jævne mellemrum, i de følgende århundreder. Fra tid til anden blev øen også angrebet af forskellige andre magter, specielt Frankrig.

40 års korsikansk revolution

Staten Genova blev efter hånden svagere og svagere og magtet ikke at håndhæve sit styre over øen. Dette gav anledning til den 40-årige periode som kaldes den korsikanske revolution eller uafhængighedskrig i midten af 1700-tallet. I 1729 gjorde korsikanerne oprør som følge af forhøjede skatter. Dette oprør, som blev kaldet den første revolution, blev slået ned i 1731, men allerede i 1733 gennemførte Giacinto Paoli den anden revolution, og den 30. januar 1736 erklærede Korsika sig som en selvstændig stat med en egen forsamling. De valgte også en egen konge, en tysk eventyrer Theodor von Neuhoff fra Westfalen, men han forlod øen igen allerede efter vel ½ år på tronen.

Genova søgte nu hjælp fra Frankrig. Franske tropper blev landsat i februar 1738, men de blev slået i december samme år. De vendte dog tilbage med forstærkninger næste år, og denne gang tvang franskmændene de korsikanske krigsherrer til at kapitulere. I 1739 gennemførte franskmændene en folketælling på øen. Ifølge den skulle der bo 120 839 indbyggere på øen på det tidspunkt.

I 1741 brød den tredje opstand løs, og denne gang fik korsikanerne hjælp af en koalition, som bestod af England, Østrig og Sardinien, som under den østrigske arvefølgekrig bekæmpede en anden koalition bestående af Frankrig, Spanien og Genova. Det blev sluttet fred i 1748, og marki de Cursay blev sat til at administrere øen på vegne af den franske konge og Genova.

Igen i 1752 gjorde korsikanerne oprør, denne gang under Pietro Gaffori, som dog blev myrdet året efter af folk fra Genova. Men oprørerne henvendte sig nu til Pascale di Paoli, søn af oprørslederen Giacinto Paoli fra 1733. Pascale di Paoli blev den 15. juli 1755 valgt til nationens general, hvilket var en civil titel. Byen Corte blev gjort til hovedstad. I november samme år blev en grundlov vedtaget.

Denne grundlov blev senere revideret i samarbejde med oplysningstidens franske filosoffer, specielt Jean-Jacques Rousseau, som Pascale de Paoli havde nær kontakt med. I sin meget indflydelsesrige bog "Contrat social" nævner Rousseau Korsika som et eksempel til efterfølgelse. Paolis styre foregik efter meget demokratiske principper og vakte stor opmærksomhed blandt progressive kræfter både i Europa og Nord-Amerika. Hans konstitution og styre tjente på mange måder som inspiration for de revolutioner, som senere fandt sted i 1778 i de engelske kolonier i Nord-Amerika og førte til oprettelsen af USA og i 1789 i Frankrig, samt for de grundlove, der udsprang fra disse revolutioner. I 1765 blev det oprettet et eget universitet i Corte med henblik på at uddanne egne tjenestemænd.

De økonomiske forhold i Genova, som fortsat havde den formelle overhøjhed over Korsika, blev stadig værre og værre, og i efteråret 1768 aftalte Frankrig og Genova, at Korsika skulle overdrages til Frankrig. Frankrig tog så øen i besiddelse, og den 13. juli 1769 blev Pascale di Paoli tvunget til at forlade øen. Samtidig blev universitetet i Corte lukket.

Efter sin landsforvisning tog Pascale de Paoli ophold i London og blev der behandlet som et statsoverhoved i eksil med adgang til bl.a. den engelske kongelige familie og ledende kredse. Han havde også meget kontakt med kredsen omkring Samuel Johnson og James Boswell, oplysningstidens fremmeste repræsentanter i Storbritannien. Skotten James Boswell havde allerede gjort en rejse til Korsika, mens Paoli regerede, og havde skrevet en bog om styret, hvor han

roste forholdene der i høje toner. Bogen hed ”An Account of Corsica”, og den fik en meget stor udbredelse og indflydelse blandt progressive kredse både i Europa og Nord-Amerika.

Korsika under Frankrig

Samme år som Pascale de Paoli blev landsforvist, i 1769, blev Napoleon Bonaparte født. Officielt er hans fødested byen Ajaccio, men det hævdes, at han faktisk blev født i Corte, hvor hans ældste broder, Joseph, blev født året før. Med henblik på at kunne få en karriere i den franske armé var det langt mere fordelagtigt at opgive Ajaccio som fødested, end Corte, som havde et dårligt ry i de styrende, franske kredse.

I 1790, efter den franske revolution, for hvilken han blev fejret som den store forløber, kom Paoli tilbage til Korsika, som blev et fransk departement (amt), og blev leder af dette departement og den lokale nationalgarde. Men i 1793 kom han på kant med jakobinerstyret i Paris. De ville have ham fjernet, men han tilkaldte hjælp fra England, og i 1794 blev et anglo-korsikansk kongedømme etableret under ledelse af en britisk vice-konge. Efter en lokal opstand mod denne vice-konge, tvang briterne Paoli til at forlade Korsika. Han tog igen ophold i London, hvor han blev til sin død i 1807. Men denne gang blev han ikke behandlet som et statsoverhoved i eksil.

I 1796 forlod de britiske tropper Korsika og hermed blev det slut på det anglo-korsikanske kongedømme. Derefter rykkede franske tropper ind under ledelse af Napoleon og Lucien Bonaparte og knuste opstanden. Men allerede i 1799 fik man et ny lokalt oprør, som man sagde var støttet af Rusland. Også dette blev slået ned med hård hånd i de følgende år.

Efter napoleonskrigerne gennemlevede Korsika en alvorlig nedgangstid. Mange steder levede man utrygt på grund af banditter, vendetta og anden kriminalitet. Mange drap fandt sted. Mange af disse problemer havde dog eksisteret længe. Efter hånden indtrådte forskellige forbedringer: Vejer ble bygget, man fik fast skibsforbindelse med fastlandet, og i 1883 blev der åbnet en jernbaneforbindelse mellem Bastia og Ajaccio via Corte.

Fattigdommen forblev imidlertid stor. Sidst i 1800-tallet og i begyndelsen af 1900-tallet udvandrede mange korsikanere til de franske kolonier, hvor mange af dem blev tjenestemænd i den franske koloniadministration. Mange korsikanere deltog i den 1. verdenskrig, hvor 20 000 af dem blev dræbt, hvilket var en stor åreladning for en befolkning på under 200 000. Også efter den 1. verdenskrig fortsatte udvandringen fra øen.

Selvstændighedsbevægelser

I 1930-erne opstod der en korsikansk selvstændighedsbevægelse. I 1938 forekom der visse demonstrationer ledet af italienske fascister, men befolkningen ønskede at forblive fransk. Under den 2. verdenskrig blev Korsika besat af italienske tropper, men allerede i september 1943 blev øen frigjort, som det første franske departement. Hertil havde den lokale modstandsbevægelse bidraget meget.

Under og efter Algeries uafhængighedskrig forlod en stor del af de derboende franskmænd Algerie. Mange af disse bosatte sig på Korsika, hvilket førte til en hel del problemer med lokalbefolkningen. I midten af 1960-erne blev der grundlagt et par bevægelser, som krævede selvstyre. Det kom til opstander rettet mod de franskmænd, der var kommet fra Algerie. Senere gennemførtes en række attentater, specielt rettet mod franske tjenestemænd og politikere, som samarbejdede med den franske stat.

I 1975 blev Korsika delt i to departementer: Haute-Corse med Bastia som hovedby og Corse-du-Sud med Ajaccio som hovedby. I 1982 tildelte den franske nationalforsamling Korsika en speciel, autonom status. Denne status blev revideret og udvidet i 1992. Den lokale forsamling fik rettigheder over kulturelle, økonomiske og sociale anliggender.

Efter hånden blev der rejst krav om at få genåbnet universitetet, som blev lukket i 1769. Dette krav blev imødekommet med en beslutning i 1975, og selve genåbningen fandt sted i Corte i 1981. I 2002 var der 4000 studenter indskrevet på universitetet. Det indeholder bl.a. et institut for studier af korsikanske forhold. Undervisningen foregår delvis på korsikansk.

Boghandleren i Corte, der bl.a. solgte Flora Corsica. Foto Terkel Arnfred 22. Juni 2007

Frokost i en lun klitlavning på stranden ved Ostriconi flodens udløb. Første række: Signe og Urs. Anden række fra venstre: Bente, Erik, Kirsten, Jon, Dorte (halvt skjult), Terkel og Mogens. Foto Peter Wind 29. juni 2007

Floralister

Floralisterne er stykket sammen på baggrund af det notater Signe har gjort undervejs på turen. Oplysningerne om fund på de enkelte lokaliteter er skrevet ind i en taxonliste, som Laetitia Hugo velvilligt har stillet til rådighed. Den fulde liste omfatter 3097 taxa. I rapporten er alene medtaget navne på de taxa, som blev registreret på turens lokaliteter. Lokalitetsnumrene refererer til tabellen på side 7.

Pinguicula corsica. Foto Peter Wind 23. juni 2007

Bestemmelserne er blevet foretaget på grundlag af følgende referencer:

Gamisans, J. & Marzocchi, J.-F. 1996: La flore endémique de la Corse. – Edisud. Aix-en-Provence.

Jeanmonod, D. & Gamisans, J. 2007: Flora Corsica. - Edisud. Aix-en-Provence.

Thorberg, M. u.å.: Rejseflora for Korsika og Sardinien. – Duplikeret rapport.

Endvidere kan følgende bog anbefales:

Gamisans, J. 1999: La Végétation de la Corse. - Edisud. Aix-en-Provence.

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments	
Species	Species no	9	18	13	49	28	41	68	20	33	13	11	75	3	21	22	6	9	13	4	94	33	402	
Abies alba Mill.					5																		1	
Acacia saligna (Labill.) H. L. Wendl.															14								1	
Acer monspessulanum L.				4																			1	
Achillea ligustica All.													12										1	
Adiantum capillus-veneris L.													12										1	
Aegilops neglecta Bertol.													12										1	
Alchemilla alpina L.						6																	1	
Allium ampeloprasum L.													12										1	
Allium scorodoprasum L.							6																1	
Allium ursinum L.																			21				1	
Alnus alnobetula (Ehrh.) K. Koch subsp. suaveolens (Req.) Lambinon & Kerguélen							6		8	9													3	Endem Co
Alnus cordata (Loisel.) Duby				4																			1	Endem Co-Calabre
Ammophila arenaria (L.) Link subsp. arundinacea (Husn.) H. Lindb.																						24	1	
Anarrhinum corsicum Jord. & Fourr.								7															1	Endem Co
Andryala integrifolia L.													12										1	
Anthemis arvensis L.					5																		1	
Anthoxanthum odoratum L.								7															1	
Anthyllis hermanniae L.				4	5			7		9							19						5	
Anthyllis vulneraria L. subsp. rubiflora (DC.) Arcang.				4	5																		2	
Aquilegia bernardii Gren. & Godr.						6																	1	Endem Co
Arbutus unedo L.		2																		1			2	
Arenaria balearica L.								7			10												2	Endem Co-Sa-Bal-Mc
Armeria leucocephala W. D. J. Koch						6				9													2	Endem Co
Arthrocnemum macrostachyum (Moric.) K. Koch																15							1	
Asparagus acutifolius L.																						24	1	
Asperula laevigata L.				4																			1	
Asplenium adiantum-nigrum L.		2		4				7															3	
Asplenium trichomanes L.		2						7															2	
Athyrium filix-femina (L.) Roth								7															1	
Barbarea rupicola Moris								7															1	Endem Co-Sa

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments	
Bellis perennis L.						6	7	8															3	
Bellium bellidioides L.				4					9														2	Endem Co-Sa-Bal
Berberis aetnensis C. Presl						6			9														2	Endem Co-Sa-It-Si
Blackstonia perfoliata (L.) Huds.	1														15								2	
Blechnum spicant (L.) Roth																		21					1	
Briza maxima L.					5		7																2	
Briza minor L.												12											1	
Bromus sp.			3																				1	
Bupleurum falcatum L. subsp. corsicum Rouy & E.G. Camus						6																	1	Endem Co
Bupleurum fruticosum L.					5																		1	
Cakile maritima Scop. subsp. maritima																					24		1	
Calamintha nepeta subsp. spruneri (Boiss.) Nyman			3									12											2	
Calystegia soldanella (L.) Roem. & Schult.																					24		1	
Calicotome villosa (Poir.) Link																			22					
Campanula rapunculus L.										10													1	
Cardamine resedifolia L.						6																	1	
Carex caryophyllea Latourr.						6																	1	
Carex echinata Murray								8															1	
Carex elata All.																				23			1	
Carex extensa Gooden.															15								1	
Carex microcarpa Moris			3				7	8				12											4	Endem Co-Sa-It
Carex pallescens L.						6																	1	
Carex punctata Gaudin												12											1	
Carex viridula Michx								8															1	
Carlina corymbosa L. subsp. corymbosa																				23			1	
Carlina gummifera (L.) Less.																				23			1	
Carlina lanata L.																				23			1	
Carlina macrocephala Moris subsp. macrocephala							7		9							19				23			4	Endem Co-Sa-It
Carpesium cernuum L.																				23			1	
Carpobrotus acinaciformis (L.) L. Bolus																				23			1	
Carpobrotus edulis (L.) N. E. Br.														14						23			2	
Carrichtera annua (L.) DC.																				23			1	

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments
<i>Carthamus caeruleus</i> L.																				23		1	
<i>Carthamus lanatus</i> L. subsp. <i>lanatus</i>											11									23		2	
<i>Carum verticillatum</i> (L.) W. D. J. Koch																				23		1	
<i>Castanea sativa</i> Mill.		2																21		23		3	
<i>Casuarina cunninghamiana</i>																				23		1	
<i>Catabrosa aquatica</i> (L.) P. Beauv.																				23		1	
<i>Centaurea calcitrapa</i> L.					5																	1	
<i>Centaurea sphaerocephala</i> L. subsp. <i>sphaerocephala</i>														14								1	
<i>Centaureum erythraea</i> Rafn	1														15							2	
<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch							7											21				2	
<i>Cephalanthera rubra</i> (L.) Rich.							7	8	9													3	
<i>Cerastium brachypetalum</i> Pers.							7															1	
<i>Cerastium soleirolii</i> Duby						6			9													2	Endem Co
<i>Ceterach officinarum</i> Willd. subsp. <i>officinarum</i>												12										1	
<i>Cheilanthes acrostica</i> (Balb.) Tod.												12										1	
<i>Chenopodium bonus-henricus</i> L.							7															1	
<i>Cirsium vulgare</i> (Savi) Ten.							7															1	
<i>Cistus monspeliensis</i> L.					5							12								23		3	
<i>Cistus salviifolius</i> L.																				23		1	
<i>Cistus xconradiae</i> Demoly																				23		1	
<i>Cistus xflorentinus</i> Lam.																				23		1	
<i>Citrullus colocynthis</i> (L.) Schrad.																				23		1	
<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsum. & Nakai																				23		1	
<i>Citrus aurantium</i> L.																				23		1	
<i>Citrus limon</i> (L.) Burm. f.																				23		1	
<i>Citrus medica</i> L.																				23		1	
<i>Citrus reticulata</i> Blanco																				23		1	
<i>Citrus sinensis</i> (L.) Osbeck																				23		1	
<i>Cladium mariscus</i> (L.) Pohl																				23		1	
<i>Claytonia perfoliata</i> Willd.																				23		1	
<i>Clematis</i> sp.		2										12								23		3	
<i>Clinopodium vulgare</i> L.							7					12										2	

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments	
Coincya monensis (L.) Greuter & Burdet subsp. recurvata (All.) Leadlay						6																	1	Endem Co-Sa
Conium maculatum L.				4																			1	
Convolvulus cantabrica L.												12											1	
Cotula coronopifolia L.																					23		1	
Crassula vaillantii (Willd.) Roth																	20						1	
Crithmum maritimum L.																					23	24	2	
Crocus corsicus Maw																					23		1	Endem Co-Sa
Crocus minimus DC.																					23		1	Endem Co-Sa-Cap
Crocus sativus L.																					23		1	
Crucianella angustifolia L.				4			7	8													23		4	
Crucianella maritima L.																					23		1	
Cruciata glabra (L.) Ehrend.																					23		1	
Cruciata glabra (L.) Ehrend. subsp. glabra																					23		1	
Cruciata glabra subsp. hirticaulis (Beck) Natali & Jeanm.																					23		1	
Cruciata laevipes Opiz																					23		1	
Cruciata pedemontana (Bellardi) Ehrend.																					23		1	
Cruciata pedemontana (Bellardi) Ehrend. var. pedemontana																					23		1	
Cruciata pedemontana var. procumbens Natali & Dutartre																					23		1	
Crupina crupinastrum (Moris) Vis.					5																23		2	
Cryptogramma crispa (L.) R. Br.									9														1	
Cuscuta sp.																19							1	
Cuscuta planiflora Ten.									9														1	
Cutandia maritima (L.) Barbey														14									1	
Cyclamen sp.		2		4			7																3	
Cymbalaria hepaticifolia (Poir.) Wettst.				4																			1	Endem Co
Cynodon dactylon (L.) Pers.												12									23		2	
Cynodon dactylon (L.) Pers. var. dactylon																					23		1	
Cynodon dactylon (L.) Pers. var. hirsutissimum Maire																					23		1	
Cynoglossum creticum Mill.																					23		1	
Cynoglossum officinale L.																					23		1	
Cynoglossum officinale L. var. corsicum Brand																					23		1	
Cynoglossum officinale L. var. officinale																					23		1	

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments
Cynomorium coccineum L.																				23		1	
Cynosurus cristatus L.																				23		1	
Cynosurus echinatus L.				4			7													23		3	
Cynosurus echinatus L. var. echinatus																				23		1	
Cynosurus echinatus L. var. giganteus Salis																				23		1	
Cynosurus effusus Link																				23		1	
Cyperus capitatus Vand.																				23		1	
Cyperus involucratus Rottb.																				23		1	
Cyperus longus L.												12										1	
Cystopteris fragilis (L.) Bernh.							7															1	
Cytisus villosus Pourr.		2																				1	
Dactylis glomerata L.							7															1	
Dactylis glomerata subsp. hispanica (Roth) Nyman												12										1	
Dactylorhiza saccifera (Brongn.) Soó						6	7	8	9													4	
Danthonia decumbens (L.) DC.								8														1	
Daphne gnidium L.												12										1	
Daphne oleoides Schreb.									9													1	
Daucus carota L.															15					23		2	
Daucus carota L. subsp. carota																				23		1	
Daucus carota subsp. commutatus (Paol.) Thell.																				23		1	
Daucus carota subsp. drepanensis (Arcang.) Heywood																				23		1	
Daucus carota subsp. hispanicus (Gouan) Thell.																				23		1	
Daucus carota subsp. hispidus (Arcang.) Heywood																				23		1	
Daucus carota subsp. maritimus (Lam.) Batt.																				23		1	
Daucus carota subsp. maximus (Desf.) Ball																				23		1	
Daucus carota subsp. sativus (Hoffm.) Arcang.																				23		1	
Daucus muricatus (L.) L.																				23		1	
Delphinium pictum Willd.																				23		1	
Delphinium staphisagria L.																				23		1	
Deschampsia flexuosa (L.) Trin.																				23		1	
Descurainia sophia (L.) Prantl																				23		1	
Dianthus furcatus Balb. subsp. gyspergerae (Rouy) Briq.																			22			1	Endem Co

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments	
Dianthus sylvestris Wulfen			3			6				10													3	
Dianthus sylvestris Wulfen subsp. longicaulis (Ten.) Greuter & Burdet var. godronianus (Jord.) Kerguélen					5																		1	Endem Co-Sa-Provence
Digitalis lutea L. subsp. australis (Ten.) Arcang.	1																						1	Ved vejen ml stop 1&2
Digitalis purpurea L. var. gyspergerae (Rouy) Burnat							7		9														2	Endem Co-Sa
Diploaxis tenuifolia (L.) DC.														14									1	
Dittrichia graveolens (L.) Greuter																				23			1	
Dittrichia viscosa (L.) Greuter subsp. viscosa															15							24	2	
Doronicum corsicum (Loisel.) Poir.							7											21					2	Endem Co
Dorycnium hirsutum (L.) Ser.												12											1	
Dryopteris dilatata (Hoffm.) A. Gray							7																1	
Dryopteris expansa (C. Presl) Fraser-Jenk. & Jermy	1																						1	
Echinophora spinosa L.														14									1	
Echium italicum L. subsp. italicum												12											1	
Echium plantagineum L.												12											1	
Elytrigia atherica (Link) M. A. Carreras															15								1	
Elytrigia juncea (L.) Nevski subsp. juncea														14								24	2	
Ephedra distachya L.																					24		1	
Epipactis helleborine subsp. tremolsii												12	13										2	
Epipactis helleborine (L.) Crantz							7																1	
Equisetum ramosissimum Desf.																					24		1	
Erica arborea L.							7				11							21					3	
Erica terminalis Salisb.					5			8															2	
Erodium corsicum Léman																					23		1	Endem Co-Sa
Eryngium campestre L.												12											1	
Eryngium maritimum L.														14							23	24	3	
Euphorbia peplus L.														14									1	
Euphorbia pithyusa L.																					23	24	2	
Fagus sylvatica L. subsp. sylvatica				4																			1	
Ficus carica L.												12											1	
Frankenia laevis L. subsp. laevis																					23	24	2	
Fraxinus ornus L.	1	2					7					12						21					5	

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments	
Galactites elegans (All.) Soldano												12											1	
Galium corsicum Spreng.				4																			1	Endem Co-Sa
Galium divaricatum Lam.				4																			1	
Galium lucidum All. subsp. bernardii (Gren.) Natali					5																		1	
Galium mollugo L.				4																			1	
Galium rotundifolium L.		2		4			7																3	
Galium scabrum L.		2																					1	
Genista corsica (Loisel.) DC.			3		5		7														23		4	Endem Co-Sa
Genista salzmännii DC. var. lobelioides (Gamisans) Gamisans & Jeanm.						6			9							19							3	Endem Co
Geranium columbinum L.				4																			1	
Geranium lucidum L.				4																			1	
Geranium nodosum L.				4																			1	
Geranium robertianum L.				4			7											21					3	
Geum urbanum L.				4																			1	
Gladiolus communis subsp. dubius (Guss.) Gamisans															15								1	
Glaucium flavum Crantz																					24		1	
Hainardia cylindrica (Willd.) Greuter															15								1	
Halimione portulacoides (L.) Aellen															15						24		2	
Halimium halimifolium (L.) Willk. subsp. halimifolium														14									1	
Hedera helix L. subsp. helix		2																					1	
Helianthemum grandiflorum (Scop.) DC. subsp. grandiflorum				4																			1	
Helianthemum salicifolium (L.) Mill.		2																					1	
Helichrysum frigidum (Labill.) Willd.						6			9														2	Endem Co-Sa
Helichrysum italicum (Roth) G. Don					5						11	12									23	24	5	
Heliotropium europaeum L.																					23		1	
Helleborus lividus Aiton subsp. corsicus (Briq.) P. Fourn.				4			7			10		12						21					5	Endem Co-Sa
Holcus lanatus L.												12											1	
Hordeum murinum L.															15								1	Site 15: lidt længere oppe ad kysten
Hyoscyamus niger L.																				23			1	
Hypericum hircinum L. subsp. hircinum												12											1	

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments
Hypericum montanum L.	1											12										2	
Hypericum perforatum L.												12										1	
Hypochaeris cretensis (L.) Bory & Chaub.									9													1	
Hypochaeris radicata L. subsp. radicata							7															1	
Hypochaeris robertia Fiori						6																1	Endem Co-Sa-Si-It-Nordafrika
Ilex aquifolium L.				4														21				2	
Imperatoria ostruthium L.						6	7															2	
Iris pseudacorus L.																					24	1	
Isatis tinctoria L.			3																			1	
Isolepis setacea (L.) R. Br.								8									20					2	
Jasione montana L. subsp. montana			3			6	7					12									24	5	
Juncus acutiflorus Hoffm.								8														1	
Juncus acutus L.															15					23		2	
Juncus effusus L.								8														1	
Juncus maritimus Lam.															15							1	
Juniperus communis L.				4		6			9													3	
Juniperus oxycedrus L.											11	12							22			3	
Juniperus oxycedrus L. subsp. oxycedrus					5																	1	
Juniperus oxycedrus L. subsp. macrocarpa (Sm.) Ball																					24	1	
Juniperus phoenicea L. subsp. eumediterranea Lebr. & Thiv.																					24	1	
Kickxia cirrhosa (L.) Fritsch												12										1	
Knautia integrifolia (L.) Bertol.												12										1	
Lactuca viminea (L.) J.&C. Presl subsp. ramosissima Arcang.									9													1	
Lathyrus latifolius L.					5							12										2	
Lavandula stoechas L. subsp. stoechas												12										1	
Ligusticum corsicum Gay var. corsicum						6																1	Endem Co
Lilium bulbiferum L.										10												1	
Limodorum abortivum (L.) Sw.							7		9													2	
Limonium corsicum Erben																				23	24	2	Endem Co
Limonium dubium (Guss.) R. Lit.																					24	1	Endem Co-Sa-Si
Limonium narbonense Mill.															15							1	
Linum bienne Mill.							7															1	

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24	Comments
Linum catharticum L. subsp. catharticum				4																		1
Linum corymbulosum Rchb.												12										1
Linum strictum L. subsp. strictum												12										1
Linum tenuifolium L.												12										1
Linum trigynum L.												12										1
Lonicera etrusca Santi				4																		1
Lonicera implexa Aiton														15						23		2
Lotus angustissimus L.																	20			23		2
Lotus corniculatus L.	2			4																		2
Lotus cytisoides L. subsp. conradiae Gamisans																				23	24	2
Lotus glaber Mill.															15							1
Lotus ornithopodioides L.												12										1
Luzula forsteri (Sm.) DC.				4																		1
Luzula pedemontana Boiss. & Reut.						6																1
Luzula spicata (L.) DC.						6																1
Lycium barbarum L.															15							1
Lythrum hyssopifolia L.													14									1
Lythrum portula (L.) D. A. Webb																	20					1
Malcolmia sp.																					24	1
Malva sylvestris L.												12										1
Matthiola incana (L.) R. Br.													14									1
Medicago sp.												12										1
Medicago marina L.													14									1
Melica ciliata L.											11	12										2
Melica minuta L.							7															1
Melica uniflora Retz.				4																		1
Mentha pulegium L.																						site 15: lidt længere oppe ad kysten
Mutellina corsica (J. Gay) Reduron, Charpin & Pimenov var. corsica						6									15							1
Mycelis muralis (L.) Dumort.							7															1
Myrtus communis L.											11										23	2
Narthecium reverchonii Čelak.						6		8														2
																						Endem Co

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments
Nasturtium officinale R. Br.				4																		1	
Neotinea maculata (Desf.) Stearn							7															1	
Notholaena marantae (L.) Desv. subsp. marantae												12										1	
Odontites luteus (L.) Clairv. subsp. luteus (incl. subsp. bonifaciensis (Rouy) P. Fourn.)												12										1	
Olea europaea L.												12										1	
Ornithopus perpusillus L.																	20					1	
Orobanche sp.												12								23		2	
Orobanche minor Sm.					5																	1	
Orobanche ramosa L.							7															1	
Orobanche rapum-genistae Thuill. subsp. rapum-genistae									9													1	
Osmunda regalis L.												12						21				2	
Ostrya carpinifolia Scop.	1	2																				2	
Pancratium illyricum L.							7			10												2	Endem Co-Sa-Cap
Papaver rhoeas L.											11											1	
Paronychia argentea Lam.																					24	1	
Petrorhagia prolifera (L.) P. W. Ball & Heywood												12										1	
Petrorhagia saxifraga (L.) Link subsp. gasparrinii (Guss.) Greuter & Burdet			3		5	6						12									24	5	Endem Co-Sa-It-Si
Phagnalon saxatile (L.) Cass.												12										1	
Phragmites australis (Cav.) Steud.															15							1	
Phyteuma serratum Viv.									9													1	Endem Co
Pinguicula corsica Bernard & Gren.						6		8														2	Endem Co
Pinus nigra J. F. Arnold subsp. laricio Maire				4				8	9													3	Endem Co-Calbre-Si
Pinus pinaster Aiton subsp. hamiltonii (Ten.) Villar				4																		1	
Piptatherum miliaceum (L.) Coss.														14								1	
Pistacia lentiscus L.												12									24	2	
Plantago bellardii All. subsp. bellardii												12										1	
Plantago coronopus L.														14							24	2	
Plantago sarda C. Presl var. sarda						6																1	Endem Co-Sa
Plantago weldenii Rchb.											11											1	
Poa nemoralis L.							7															1	
Polycarpon tetraphyllum (L.) L.												12										1	

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments	
Polygala vulgaris L. subsp. vulgaris				4	5			8															3	
Polygonatum odoratum (Mill.) Druce										10													1	
Polygonum scoparium Loisel.																					23		1	
Polypodium interjectum Shivas				4																			1	
Polypogon maritimus Willd.																					23		1	
Posidonia oceanica (L.) Delile																					23		1	
Potamogeton berchtoldii Fieber																						24	1	
Potentilla anglica Laichard. subsp. nesogenes Gamisans								8															1	Endem Co
Potentilla hirta L.					5																		1	
Prunella laciniata (L.) L.				4	5	6	7																4	
Prunella vulgaris L.				4								12											2	
Prunus spinosa L.				4																			1	
Pteridium aquilinum (L.) Kuhn							7																1	
Ptilostemon casabonae (L.) Greuter										10													1	Endem Co-Sa-Elba
Pulicaria odora (L.) Rchb.												12											1	
Pulsatilla alpina (L.) Delarbre subsp. cyrnea Gamisans						6	7																2	Endem Co
Pycnocomon rutifolium (Vahl) Hoffmanns. & Link														14									1	
Pyrola chlorantha Sw.								8															1	
Quercus pubescens Willd.		2		4																			2	
Quercus ilex L.		2		4								12											3	
Ranunculus sardous Crantz				4																			1	
Romulea sp.							7																1	
Rosa sempervirens L.				4	5																		2	
Rosmarinus officinalis L.												12											1	
Rubia peregrina L.					5					10													2	
Rumex acetosella subsp. pyrenaicus (Lapeyr.) Akeroyd						6	7		9														3	
Ruscus aculeatus L.		2																				24	2	
Ruta corsica DC.									9														1	Endem Co-Sa
Ruta graveolens L. var. divaricata (Ten.) Willk.												12											1	
Sagina pilifera (DC.) Fenzl				4		6			9								20						4	Endem Co-Sa
Sanguisorba minor Scop.	1				5		7			10		12											5	
Sanicula europaea L.																		21					1	

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments
Santolina corsica Jord. & Fourr.												12										1	Endem Co-Sa
Saponaria ocyroides L. subsp. alsinoides (Viv.) Arcang.						6										19						2	Endem Co-Sa
Sarcocornia fruticosa (L.) A. J. Scott															15							1	
Saxifraga pedemontana All. subsp. cervicornis (Viv.) Engl.							7															1	Endem Co-Sa
Saxifraga rotundifolia L.							7											21				2	
Scirpus holoschoenus L. var. holoschoenus																					24	1	
Scirpus maritimus L.															15							1	
Scleranthus annuus L.									9													1	
Scolymus hispanicus L.														14							24	2	
Scrophularia ramosissima Loisel.																				23		1	
Sedum album L.					5		7				11											3	
Sedum andegavense (DC.) Desv.																	20					1	
Sedum brevifolium DC.				4					9								20					3	Endem Co-Sa-Pyrenæer
Sedum cepaea L.		2																				1	
Sedum dasyphyllum L.			3		5																	2	
Senecio lividus L.									9													1	
Sesamoides clusii (Spreng.) Greuter & Burdet									9													1	
Sherardia arvensis L.				4			7			10												3	
Silene nodulosa Viv.							7															1	
Silene paradoxa L.					5							12										2	
Silene succulenta Forssk. subsp. corsica (DC.) Nyman																				23	24	2	Endem Co-Sa
Silene vulgaris (Moench) Garcke						6																1	
Smilax aspera L.														14							24	2	
Solenopsis laurentia (L.) C. Presl			3																			1	
Solidago virgaurea L.							7															1	
Sonchus sp.														14								1	
Sorbus aucuparia L. subsp. praemorsa (Guss.) Nyman						6																1	Endem Co-Calabre-Si
Spartina versicolor E. Fabre															15							1	site 15: lidt længere oppe ad kysten
Spergularia rubra (L.) J. Presl & C. Presl						6											20					2	
Stachys corsica Pers.						6	7		9													3	Endem Co-Sa
Stachys glutinosa L.											11	12										2	Endem Co-Sa-Cap

Locality no	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24		Comments	
Stachys ocymastrum (L.) Briq.												12											1	
Stellaria graminea L.				4																			1	
Stellaria media (L.) Vill.							7																1	
Stellaria nemorum L. subsp. montana (Pierrat) Berher							7																1	
Suaeda spicata (Willd.) Moq.														14									1	
Teucrium capitatum L. subsp. capitatum				4								12											2	
Teucrium marum L.			3		5		7				11	12											5	Endem Co-Sa-Bal-Cap-Mc
Thesium corsalpinum Hendrych									9														1	Endem Co
Thymelaea hirsuta (L.) Endl.														14									1	
Thymus herba-barona Loisel.						6			9							19							3	Endem Co-Sa-Bal
Tordylium maximum L.													13										1	
Torilis arvensis (Huds.) Link										10													1	
Trifolium angustifolium L. subsp. angustifolium												12											1	
Trifolium arvense L. var. arvense			3				7																2	
Trifolium repens L.							7																1	
Trifolium scabrum L.			3									12											2	
Trifolium stellatum L.												12											1	
Tuberaria guttata (L.) Fourr.												12											1	
Umbilicus rupestris (Salisb.) Dandy				4			7						13										3	
Urospermum dalechampii (L.) F.W. Schmidt							7																1	
Vaccinium myrtillus L.						6																	1	
Valeriana rotundifolia Vill.						6																	1	Endem Co-Vestalper
Verbascum thapsus L.							7																1	
Verbena officinalis L.	1											12											2	
Vicia sativa L.							7																1	
Vincetoxicum hirundinaria Medik. subsp. contiguum (W. D. J. Koch) Markgr.						6	7	8	9	10													5	
Viola biflora L.								8															1	
Viscum album L.								8															1	
Vulpia fasciculata (Forssk.) Fritsch																				23			1	
Xanthium italicum Moretti														14									1	

Forkortelser: Bal – Balearerne, Cap – Capraia, Co – Korsika, It – Italien, Mc – Montecristo, Sa – Sardinien, Si - Sicilien

